

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An Pontifex possit abrogare, seu dispensare in præcepto confessionis,
ut aliquando quis non confiteatur? Ex p. 8. tr. 1. res. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

constituta à iure diuino, vt sit etiam pars essentialis sacramenti Pœnitentiæ; sed Sacramenta quæ sunt fundamenta Ecclesiæ, nequit Ecclesiæ immutari, secundum illud Pauli 1. *Epistol. ad Corinth. cap. 5.* Fundamentum aliud nemo ponere potest, quàm quod positum est, quod est Christus Iesus. Sed tantum potest Ecclesiæ ea Sacramenta ministrare, iuxta Paulum dicentem: Sic nos existimet homo, vt Dei ministros, & dispensatores mysteriorum Dei, vbi nomine *dispensationis*, non intelligit Diuus Paulus exceptionem, aut abolitionem alicuius à lege Sacramentorum, sed administrationem, seu distributionem Sacramentorum; ergo Ecclesiæ nullo modo potest in præcepto confessionis dispensationem, vel abrogationem vt Hucusque Ochagauia; vide etiam Coninck *disp. 5 en. 4. dub. 48.*

2. Dicendum est igitur triplici modo fieri posse à Pontifice dispensationem, seu abrogationem huiusmodi. *Primo* tollendo, & abrogando omnino præceptum, ita vt nunquam obliget. *Secundo* differendo tempus, ita vt non obliget pro singulis annis, sed pro duobus, aut tribus quibusque annis: nec teneatur quisque fidelis semel in anno confiteri; sed semel in tribus duobusve annis. *Tertio*, non differendo, extendendo, sed restringendo tempus confessionis, ita vt teneatur pluries fideles, quàm semel in anno, confiteri, v. g. ter, quaterve in anno. Si loquamur de primo modo; docet *Suar. tom. 4. de pœnit. disp. 36. sect. 1. num. 6. sine*, nunquam posse dari rationabilem causam tollendi, abrogandique in solidum præceptum confessionis: quia huiusmodi præceptum est admodum vtile, & salutare vniuersæ Ecclesiæ, ac singulis fidelibus illius: vnde abrogatio, si datur, erit quidem valida, sed non licita; quia cederet omnino in destructionem Ecclesiæ, non in ædificationem illius: & sic summus Pontifex abuteretur potestate, quam accipit immediatè à Christo Domino: conuerteret enim illam in destructionem, non in ædificationem, ac proinde peccaret mortaliter; & est abrogatio iniusta, sed valida esset, excederet enim suos fines: si de secundo modo sermo sit, non videtur repugnare, Ecclesiam peruenire posse ad eum statum, vt ex viginti, & rationabili causa, quæ tunc offeratur, possit summus Pontifex dispensare in prædicto præcepto, vt non pro singulis annis obliget; sed pro tribus, duobusve quibusque: nunc autem certum est, id non expedire; quia dilatio pœnitentiæ per annua integrum, videtur satis magna nec potest facile maior licentia, dilatioque concedi, præsertim toti Ecclesiæ, sine grauissimo illius detrimento. Si de tertio modo loquamur, non est negandum, posse restringi ex causa tempus huius præcepti, ita vt non obliget semel tantum in anno; sed ter, quaterve: & quamuis nulla alia subesset causa præter fidelium fructum, id quidem satis esset, modò ea frequentia in contemptu non cederet.

3. Sed hic obiter aliquis posset inquirere, quæ ratione cum Pape sapius dispenset in votis, quorum obligatio est de iure diuino, & naturali ratione promissionis Deo factæ, quam quilibet ex prædictis iuribus tenetur adimplere, non possit etiam dispensare in præcepto confessionis, quod de iure diuino ortum habet. Huic argumento difficilem nuenerunt maiores nostri solutionem, *Suar. lib. 6. de voto, c. 6.* vera tamen solutio est, quam adhibent *Suarez loco citato*, & *Lessius in tomo de Iustitia, & iure, cap. 40. de voto, dubitatione 17.* dispensationem voti ab Ecclesiâ præstitam in hoc consistere, quòd Prælati Ecclesiæ, ex parte, & no-

mine Dei, & eius vicem gerens in terris remittit obligationem, quam homo contraxerat erga Deum per suum votum, quod quidem non est dispensare in iure naturali seruandi promissa Deo, stante debito in sua vi, quia hoc omnino esset impossibile, sed condonare debitum nomine Dei, in quo tota obligatio naturalis, & diuina nitetur; in præcepto vero diuino confessionis non apparet aliqua via, quæ possit Ecclesiæ dispensare.

RESOL. XXVI.

An Pontifex possit abrogare, seu dispensare in præcepto confessionis, vt aliquando quis non confiteatur? Ex part. 8. tit. 1. Ref. 18.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Hurtadus de *Sacram. disp. 7. de Pœnit. difficult. 6.* vbi sic ait: Conueniunt Doctores Pontificem posse in præcepto annuæ confessionis dispensare, imò & illud abrogare ita vt non maneat obligatio consistendi determinatiuè in quolibet anno, quia præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis est purè Ecclesiasticum quoad temporis determinationem ad singulos annos, quod potest Pontifex in partem, seu cum aliquo, aut in totum, seu cum omnibus, auferre, & non solum validè, vt patet, sed etiam licitè, si causa rationabilis subsistat, quæ non difficile reperitur respectu alicuius particularis personæ.

2. Ita tamen Pontifex annuam obligationem confessionis potest in partem & in totum auferre, vt semper sit valdè expediens tempus aliquod pro præcepto diuino confessionis lato pro tempore extra articulum mortis determinare, attentis circumstantiis temporum, & personarum: imò id potuit esse Pontifici sub obligatione, si confessio fuisset parum in usu, & ob id mores essent valdè perditici Sicille.

3. Itaque statuendum est quòd Ecclesiæ validè potest dispensare, imò & abrogatione vti in præcepto annuæ confessionis, etiam si non adsit rationabilis causa, quàmuis in eis actionibus graue peccatum committeretur. Hæc est communis sententia Doctorum: Probatur conclusio; quia hoc præceptum consistendi singulis annis ordinatum est ab Ecclesiâ autoritate merè humana, in *cap. omnis vtriusque sexus de pœnitentiis, & remissionibus*; ergo potest ab Ecclesiâ validè dispensari, & abrogari, quia res per quascumque causas nascitur, per eandem dissoluitur, quamuis, vt fatear, minime credam aliquam rationabilem causam offerre se posse ad præceptum istud Ecclesiasticum quod animis hominum saluberrimum est, auferendum media dispensatione, aut abrogatione.

4. Nec deseram vtiàm hic apponere verba *Fagundez de Præcept. Eccles. præcept. 2. lib. 1. cap. 3. num. 8.* vbi sic ait: Dubium esse potest, vtrum summus Pontifex dispensare possit in hoc præcepto cum aliqua persona particulari, v. g. cum Eremita viuente extra humanum consortium, vel cum tota aliqua Prouincia, vt nunquam confiteatur per totam vitam. Cui debio respondet idem *Suaris tom. 4. de Pœnit. disp. 36. sect. 1.* non posse iuste, & rationabiliter summum Pontificem per totam vitam dispensare in hoc præcepto cum aliquo, vel cum aliqua Prouincia, quia dispensatio, vt legitima sit, requirit legitimam causam: nullà autem causam legitimam, & rationabilem dari potest ad concedendam talem dispensationem; nec etiam dispensare poterit cum aliquo, vt raro confiteatur in vita.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. ex Ref. fol. 48. lege doctorem 6. vt. & ex Ref. 67. §. vt. & signa- ter in fine, & hic infra Ref. 51.

Sup. hoc lo- ge. præce- dentem Ref. & Ref. 88. eius prima annot.

vita, ob defectum etiam prædictæ causæ rationabilis, quæ possit talem dispensationem iustificare. Extra hos casus existimo, iuste posse dispensare summum Pontificem cum aliquo, vel aliqua Prouincia in præcepto annuæ confessionis, ad vitanda maiora scandala, quamuis adhuc cum nullo, quod sciam, dispensauerit: restringere autem humilissimi præceptum, & obligare, vt pluries, quam semel in anno aliquis, vel aliqua Prouincia confiteatur, facilius poterit summus Pontifex, quia facilius occasio ad id statuendum occurrere, ac dari potest; hoc tamen sine rationabili causa licite fieri non potest.

RESOL. XXVII.

Quid peccatum committat Pontifex dispensando in hoc præcepto sine causa cum aliquo.

Idem est de illo, qui sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandum in impedimentis dirimentibus.

Et hoc pendet ex illa questione, an peccet Pontifex dispensando in suis legibus sine causa. Ex part. 8. tit. 1. Ref. 19.

Resolutio huius dubij pendet ex illa questione, an Pontifex peccet dispensando in suis legibus sine causa: & ad illam sic respondet Machadus tom. 1. lib. 3. part. 4. tit. 4. docum. 7. n. 2. Si por lo menos peque el legislador en dispensar en sus propias leyes sin causa, es question muy controuersa entre los Doctores. La mas comun y recibida opinion es que el legislador o seu supremo, o no, peccat en dispensar sin causa iusta en sus leyes fundandose en que semejante dispensacion viene a ser en injuria de las demas, que estando oprimidos con la ley, el otro sin causa iusta se vea libre d'ella. Pero tambien desena muchos la contraria de quo no pecca; y fundandose en que de la misma manera, que sola la voluntad del Legislador es causa de induzir obligacion con la ley; assi tambien, sera sola su voluntad suficiente causa para quitar la obligacion d'ella por la dispensacion.

2. Cõ esta opinion se escusa de auerigar, que peccado sea el dispensar sin causa, y tambien si pecca el que usa de la dispensacion concedida sin causa; si nullo, que racion, y tan graves Autores como hemos referido desenden, que ni el Legislador, que sin causa dispensa en sus leyes pecca en manera alguna, ni el que usa de semejante dispensacion por ser licita; porque Couarruias, y otros que sienten que pecca, se fundan en que es illicita la dispensacion concedida sin causa segun la primera opinion referida. Ita ille.

Sed hoc vltimum mihi non placet, nempe Pontificem dispensando in suis legibus sine causa non peccare; est enim opinio nimis laxa, sicut niuis rigida illa videtur, quæ docet absolute peccare mortaliter; & ideo puto, secluso scandalo, & damno alterius peccare, vt plurimum, tantum venialiter, & ita docet Baunius in Theol. mor. tom. 1. tract. 12. de impedim. matrim. quæst. 2. vbi sic ait. Peccatum est, de eorum genere, quæ sunt, ac dicuntur venialia, Legislatorem, aut Principem in his dispensare legibus, quarum sunt auctores, si nihil est rationis, quamobrem id eos facere oporteat. Villalobos in Summa tract. 2. dub. 41. num. 5. Lorca tom. 2. part. 2. disp. 27. Pontifex de matrim. lib. 8. cap. 14. num. 7. Sorus lib. 1. de iust. quæst. 7. ar. 2. 3. quia exonerare aliquos, opprobriis aliis, est habere personarum delectum,

nullo modo meritum, quod est malum, non mortale tamen, secluso scandalo: Quia, vt est in Legislatoris potestate, legem ferre, quæ nullo discrimine nullo vinciat, vt decreta sancire, quæ ad singulos pertineant, ita & illa, cum est libere refertur, antiquare, tollere: ergo & eorum nexu soluere, quos est placitum, & quidem ex causa sine crimine, quando deest, cum aliquo, veniali tamen non maiore. Ira Baunius.

4. Et hanc sententiam probabilem putant ipsimet aduersarij: vnde Præpositus in 3. part. quæst. 8. de dispens. matrim. dub. 3. num. 21. ita asserit. Aduerte. contrariam sententiam asserentem Legislatorem sine causa in sua lege dispensantem, solum peccare venialiter, esse probabilem, & in praxi securam, iuxta quam etiam dicendum, cum quis sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandam in impedimentis dirimentibus, solum peccare venialiter si seponatur scandalum. Ratio est, quod solum inducat ad peccatum veniale, eique cooperetur. Sic ille; qui tamen postea in part. 2. q. 97. dub. 3. num. 36. mutauit sententiam, & probabilius existimauit Pontificem dispensantem sine causa peccare tantum venialiter. Plures alios Patres pro nostra sententia inuenies in tract. de dispensationibus.

RESOL. XXVIII.

An Pontifex teneatur ad præceptum annuæ confessionis.

Et quamuis Pontifex peccet mortaliter, si non adimpleat præceptum annuæ confessionis, non tamen incurrat excommunicationem propter hoc, nec possit declarari, aut Ecclesiastica sepultura priuari.

Et explanatur, à quo Papa accipiat facultatem eligendi confessorem, cum in terra non habeat se Superiorem.

Et an electio confessore teneatur ei parere sicut cateri fidelium? Ex part. 8. tit. 1. Ref. 20.

1. Prima sententia negat, vnde Richardus in 4. disp. 17. q. 4. artic. 2. ad 5. Scotus ibidem quæst. 1. artic. 1. asserunt Papam sub mortali ad legem, ac præceptum confessionis non teneri, sed tantum sub congruitate quadam morali, ac proinde sub veniali. Nauarr. verò de Pœnit. disp. 5. initio quæst. 4. ad 5. ait. Si vera esset sententia, quæ docet, Concilium esse supra Papam, rectè inferri, obligari Papam ad legem annuæ confessionis: quia in magno Concilio Lateranensi lata est prædicta lex, & postea maximo applausu recepta in tota Ecclesia Catholica, vt patet ex Concilio Trident. sess. 14. canone 8. in quo insinuat Nauarrus, non teneri modò Papam ad talè præceptum sub mortali culpa, cum sit superior Concilio, & leges inferioris non possint obligare superiorem: & idem Panormitanus in cap. omnis, num. 19. vbi videtur etiam docere, non teneri Pontificem sub mortali semel in anno confiteri, ex eo fundamento, quod huiusmodi lex sit Concilij vniuersalis, quæ non ligat Pontificem, cum Pontifex illo sit superior.

2. Sed contrariæ sententiæ adherent Ochagauia de Sacram. tract. 2. de confess. quæst. 1. num. 5. & alij, asserentes teneri summum Pontificem ab huiusmodi præceptum, & peccare mortaliter, nisi illud impleat: teneri, inquam, quoad vim directiuam; non verò quoad pœnas, & vim coactiuam: & sic peccat mortaliter, nisi illi satisfaciatur, & tenetur implere

Sup. hoc infra in tr. 1. Ref. 11. & in alijs §§. eius not.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. Ref. 11. & lege alium §. eius not. & quamuis pro communione, quia eadem est ratio pro hac quæst. vide infra ex Ref. 5. An vero, & §§. not. tertiz prædicti §.

ANNAE
Omnia
No. III. IV. V
E. III